

Suvestinė redakcija nuo 2016-09-01

Įsakymas paskelbtas: TAR 2014-02-17, i. k. 2014-01621

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL ŽEMĖS GELMIŲ NAUDOJIMO PLANŲ RENGIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2014 m. vasario 17 d. Nr. D1-145

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 7 straipsnio 3 dalies 4 punktu ir Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi:

1. T v i r t i n u Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisykles (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad:

2.1. iki 2014 m. sausio 1 d. pradėtų rengti detaliųjų planų ir žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų naudingųjų iškasenų teritorijoms formuoti pagrindu gali būti rengiami, derinami ir tvirtinami naudingųjų iškasenų išteklių naudojimo projektai pagal iki 2014 m. sausio 1 d. galiojusį naudingųjų iškasenų išteklių naudojimo projektų rengimo teisinį reglamentavimą;

2.2. patvirtinti naudingųjų iškasenų išteklių naudojimo projektai papildomi pagal iki 2014 m. sausio 1 d. galiojusį naudingųjų iškasenų naudojimo projektų rengimo teisinį reglamentavimą;

2.3. įsakymo 2.2 papunktyje nurodytu atveju prieš rengiant naudingųjų iškasenų išteklių naudojimo projektų papildymus Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatytais atvejais turi būti atliktos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūros.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

Aplinkos ministras

Valentinas Mazuronis

ŽEMĖS GELMIŲ NAUDOJIMO PLANŲ RENGIMO TAISYKLĖS

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

1. Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja žemės gelmių naudojimo planų (toliau – Naudojimo planas) organizavimą, rengimą, derinimą, tikrinimą, tvirtinimą, registravimą, koregavimą ir keitimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

2. Taisyklės taikomos, rengiant Naudojimo planus nemetalinėms naudingosioms iškasenoms ir vertingiesiems mineralams, kuriuos numatoma išgauti atvirais kasiniais nuo žemės paviršiaus (karjerais) arba plaukiojančiais kasybos įrenginiais nuo vandens paviršiaus.

II. SKYRIUS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

3. Pagrindinės Taisyklėse vartojamos sąvokos:

3.1. **bergždas** – netinkamos kokybės naudingojo sluoksnio arba kitos litologinės sudėties ir (ar) kilmės uolienos intarpai, lęšių arba tarp sluoksnių pavidalu slūgsantys naudingajame sluoksnyje, kuriuos kasybos metu būtina pašalinti iš kasvietės;

3.2. **darbo horizontas** – darbo aikštelės išdėstymo vieta kasybos pakopoje;

3.3. **įvažiavimo tranšėja** – techninius reikalavimus atitinkantis kelias per kasybos pakopas, jungiantis tam tikros pakopos darbo horizontą su karjero išorinių kelių tinklu;

3.4. **karjeras** – atviras kasynys žemės paviršiuje, skirtas nemetalinėms naudingosioms iškasenoms ir vertingiesiems mineralams išgauti;

3.5. **kasvietė** – kasybos pakopos vieta, kurioje vykdomi nemetalinių naudingųjų iškasenų ir vertingųjų mineralų, dangos nuogulų arba bergždo kasimo darbai;

3.6. **kasybos darbų sistema** – kasybos mechanizmų darbo aikštelių, kasybos pakopų, sąvartų, karjero kelių ir kitų kasybos elementų išdėstymas karjere, jų dinamika laiko ir erdvės atžvilgiu bei valdymas vykdant kasybos darbus;

3.7. **kasybos mechanizmo darbo aikštelė** – nustatytų matmenų žemės plotas karjere, būtinas kasybos mechanizmo funkcijoms atlikti;

3.8. **kasybos pakopa** – laipto pavidalo naudingojo sluoksnio ar dangos uolienų klodo dalis karjero sienelėje arba dugne;

3.9. **naudingosios iškasenos nuostoliai** – detalieji išžvalgytų naudingosios iškasenos išteklių dalis, kuri kasybos proceso metu negali būti išgauta ar nuimama su dangos nuogulomis dėl gamtinių, geologinių kasybos sąlygų ar technologinių priežasčių;

3.10. **prarėžos tranšėja** – atviras trapecinio skerspjūvio kasynys naudingojo sluoksnio klode, skirtas kasybos kapitalinių darbų plane numatytų parametru kasvieteje įrengti;

3.11. **užėiga** – uolienų masyvo dalies, iškasamos kasvietėje per vieną technologinį ciklą, plotis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

4. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatyme ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

III. SKYRIUS

NAUDOJIMO PLANO RENGIMAS, PLANAVIMO ORGANIZATORIAI, PLANŲ RENGĖJAI

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

5. Naudojimo planas rengiamas tik tiems žemės gelmių ištekliams, kurie yra ištirti, aprobuoti ir gautas leidimas juos naudoti.

6. Naudojimo plano Planavimo organizatoriais gali būti Žemės gelmių įstatyme nustatyti asmenys.

7. Naudojimo plano rengimas finansuojamas Planavimo organizatoriaus lėšomis.

8. Naudojimo planą gali rengti fizinis asmuo, juridinis asmuo ar šių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, turintys nustatyta tvarka išduotą leidimą tirti žemės gelmes, suteikiantį teisę atlikti naudingųjų iškasenų paiešką ir žvalgybą (toliau – Plano rengėjas), kai tiems darbams vadovauja Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka atestuoti teritorijų planavimo vadovai. Kai rengiant Naudojimo planą formuojami nauji žemės sklypai, šiuos darbus gali vykdyti Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 41 straipsnyje nurodyti asmenys.

9. Vadovauti Naudojimo plano rengimui turi teisę asmuo, gavęs Aplinkos ministerijos išduotą šios veiklos rūšies atestatą.

10. Naudojimo plano rengimo procesą sudaro trys etapai: parengiamasis, rengimo ir baigiamasis.

11. Prieš pradėdant parengiamąjį etapą, turi būti priimtas Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Lietuvos geologijos tarnyba) sprendimas dėl Naudojimo plano rengimo pradžios ir planavimo tikslų. Sprendimas priimamas ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo planavimo organizatoriaus prašymo priimti sprendimą dėl Naudojimo plano rengimo pradžios ir planavimo tikslų pateikimo dienos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

12. Sprendimo dėl Naudojimo plano rengimo pradžios ir planavimo tikslų projektas, likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų iki jo priėmimo dienos, turi būti paskelbiamas savivaldybės (-ių), kurios (-ių) teritorijoje rengiamas Naudojimo planas, ir Lietuvos geologijos tarnybos interneto svetainėse bei seniūnijos (-ų), kurios (-ių) teritorijoje rengiamas Naudojimo planas, skelbimų lentoje kartu su informacija, iki kada ir kur galima susipažinti su sprendimo ir planavimo tikslų dokumentais ir siūsti pasiūlymus dėl planavimo tikslų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

IV. SKYRIUS

NAUDOJIMO PLANO RENGIMO PROCESO PARENGIAMASIS ETAPAS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

13. Parengiamajame etape planavimo organizatorius pagal nustatytus planavimo tikslus numato planuojamą teritoriją, parengia ir patvirtina planavimo darbų programą (1 priedas), vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), atlieka strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūras, išskyrus Aprašo 3.5 papunktyje nurodytą atvejį.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

14. Planavimo organizatorius sprendimą apie rengiamą Naudojimo planą skelbia (nuroydamas planavimo tikslus ir uždavinius, planavimo darbų programą, informaciją apie pasiūlymų teikimo tvarką ir susipažinimo su parengtu Naudojimo planu tvarką, taip pat informaciją, ar bus atliekamos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros, jeigu jos neatliekamas, nurodomi neatlikimo motyvai) Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje ir Lietuvos geologijos tarnybos interneto svetainėje. Informaciją apie susipažinimo su parengtu pagrindiniu brėžiniu tvarką galima skelbti atskirai, bet ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki susipažinimo pradžios.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

15. Prieš pradėdamas rengti Naudojimo planą, planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-262 „Dėl Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka raštu kreipiasi dėl planavimo sąlygų pateikimo į:

15.1. savivaldybės administraciją;

15.2. Nacionalinę žemės tarnybą prie Žemės ūkio ministerijos;

15.3. Aplinkos apsaugos agentūrą;

15.4. saugomos teritorijos direkciją, kai į planuojamą teritoriją patenka jos administruojamos saugomos teritorijos ir joms nustatytos apsaugos zonos, taip pat saugomos teritorijos ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijos, priskirtos Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus įsakymu;

15.5. Kultūros paveldo departamentą prie Kultūros ministerijos, kai į planuojamą teritoriją patenka nekilnojamosios kultūros vertybės ir (ar) jų apsaugos zonos;

15.6. planuojamoje teritorijoje esančių inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų valdytojus;

15.7. Nacionalinį visuomenės sveikatos centrą prie Sveikatos apsaugos ministerijos;

15.8. Valstybės sienos apsaugos tarnybą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, kai planuojama teritorija yra pasienio ruože.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

16. Planavimo organizatorius ir Plano rengėjas, atsižvelgdami į planavimo darbų programos nuostatas bei įvertinę planavimo sąlygų reikalavimus, parengia ir pasirašo techninę projektavimo užduotį (2 priedas).

V. SKYRIUS

NAUDOJIMO PLANO RENGIMO PROCESO RENGIMO ETAPAS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

17. Naudojimo plano rengimo etapą sudaro šios stadijos:

17.1. esamos būklės įvertinimas – planuojamo telkinio išsidėstymo vietos geologinių ir kasybos sąlygų analizė, naudingųjų iškasenų gavybos vystymo galimybių teritorijoje vertinimas, esamų tendencijų ir problemų nustatymas;

17.2. bendrųjų sprendinių formavimas – nustatomi planuojamos veiklos vystymo ir (ar) naudmenų tvarkymo prioritetai;

17.3. sprendinių konkretizavimas – parengiami konkretūs sprendiniai naudingųjų iškasenų gavybos veiklai plėtoti ir jai skirtai teritorijai naudoti, tvarkyti ir saugoti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

18. Naudojimo plano rengimo etape suformuojamas vieningas dokumentas, kuris susideda iš:

18.1. aiškinamojo rašto, kuriame pateikiamos bendros žinios apie telkinio geografinę padėtį ir jo geologinę sandarą, detaliai apibūdinami telkinio kasybos darbų sistemos ir karjero rekultivacijos darbų sprendiniai ir jų priėmimo pagrindas, įvertinamos planuojamos ūkinės veiklos ekonominės sąlygos;

18.2. procedūrų dokumentų ir aiškinamojo rašto priedų – dokumentų arba dokumentų kopijų, patvirtinančių Naudojimo plano rengimo juridinį pagrindą, pagrindžiančių projektinių sprendinių priėmimo ir planuojamo ploto ribų nustatymo teisėtumą bei sąlygojančių plano sprendinių priėmimą;

18.3. brėžinių – pasirinkto mastelio planų, pjūvių bei schemų, kuriuose grafine išraiška pateikiami duomenys, iliustruojantys Naudojimo plano aiškinamajame rašte aprašytus technologinius procesus ir sprendinius.

19. Naudojimo plano aiškinamojo rašto sudedamosios dalys:

19.1. įvadas;

19.2. teritorijos planavimo dalis;

19.3. geologinė dalis;

19.4. kasybos dalis;

19.5. rekultivacijos dalis;

19.6. aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos dalis;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

19.7. ekonominės analizės dalis.

20. Įvade pateikiami duomenys apie Planavimo organizatorių, Plano rengėją, žemės valdytojus ir naudotojus, juridinį pagrindą, kuris suteikia teisę naudoti telkinio išteklius, duomenys apie aprobuotus telkinio geologinius išteklius, buvusius telkinio išteklių naudotojus (jeigu yra tokia informacija), dabartinę telkinio ir jame esančių išteklių būklę, planuojamus kasybos, žaliavos pirminio perdirbimo bei karjero rekultivacijos būdus, naudotus pradinės informacijos šaltinius ir normatyvinius dokumentus, kuriais remiantis atlikti skaičiavimai bei priimti projektiniai sprendiniai.

21. Teritorijos planavimo dalis susideda iš šių skyrių:

21.1. žemės sklypo (sklypų) formavimas – aprašomi formuojami ir (ar) pertvarkomi žemės sklypai;

21.2. pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) naudojimo būdo keitimas – nurodoma į planuojamą teritoriją patenkančių žemės sklypų pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir naudojimo būdas (būdai) naudingosios iškasenos gavybos metu bei atlikus planuojamos teritorijos rekultivaciją. Naudingųjų iškasenų teritorijos formavimas miško žemėje vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 11 straipsnio ir Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. 1131 „Dėl Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašo patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios“, nuostatomis;

21.3. planuojamos teritorijos naudojimo sąlygos ir servitutai – nustatomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos ir servitutai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

22. Geologinėje dalyje pateikiama telkinio detalios geologinės žvalgybos duomenų santrauka, kurioje akcentuojami konkretūs atliktų tyrimo darbų, reikalingų kasybos darbų sistemos bei karjero rekultivacijos būdai pagrįsti rezultatai. Geologinė dalis susideda iš šių skyrių:

22.1. Bendros žinios apie telkinį. Nurodoma telkinio geografinė ir administracinė padėtis, fizinis-geografinis ir geomorfologinis rajonas, aprašomas reljefas, planuojamo ploto ir jo artimosios apylinkės hidrografija, žemėnaudos struktūra, ploto panaudojimo ypatumai ir pan. Skyrius

ilustruojamas M 1:10 000 – 1:50 000 mastelio žemėlapiams, kuriuose nurodoma telkinio išsidėstymo vieta;

22.2. telkinio geologinė sandara ir hidrogeologinės sąlygos. Glaustai aprašomas stratigrafinis-litologinis uolienų pjūvis, dangos, naudingojo klodo ir aslos storiai bei mechaninė sudėtis, akcentuojami ypatingi požymiai, nurodomas požeminių vandenių horizontų slūgsojimo gylis ir jų pagrindiniai hidrodinaminiai parametrai. Jeigu rengiamas Naudojimo planas apima tik naudingųjų iškasenų telkinio dalį, papildomai pateikiami aukščiau minėtų duomenų ypatumai, būdingi tai telkinio daliai. Skyrius gali būti iliustruotas lentelėmis, grafikais, atskirų telkinio parametru (dangos, naudingojo klodo storių, jų paviršių pobūdžio, požeminio vandens lygio ir kt.) planais.

Jeigu kasybos technologinėje schemeje numatomas vandens lygio žeminimas, telkinio hidrogeologinės sąlygos pateikiamos atskiru skyriumi (apibūdinami numatomo drenuoti vandeningojo horizonto hidrodinaminiai parametrai, mitybos ir iškrovos sritys, pateikiami išsamūs vandens pritekėjimo į būsimą karjerą skaičiavimai).

Jeigu po naudinguoju sluoksniu slūgso spūdinis vanduo, pateikiamas apsauginio sluoksnio, apsaugančio kasvietę nuo spūdinių vandenių prasiveržimo, storio apskaičiavimas;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

22.3. Naudingosios iškasenos kokybės charakteristika. Nurodomi normatyviniai dokumentai, kuriais vadovaujantis buvo vertinta naudingosios iškasenos kokybė, aprašomi apibendrinti kokybės rodikliai visame telkinyje ir (arba) planuojamame telkinio plote pagal atskiras gavybos pakopas (kai jose naudingosios iškasenos kokybė labai skiriasi), klodų tipus, žaliavos panaudojimo sritis ir kt. Skyrius iliustruojamas lentelėmis, grafikais, kokybės rodiklių planais;

22.4. Išžvalgyti naudingosios iškasenos išteklių. Pateikiama informacija apie išžvalgytus naudingosios iškasenos geologinius išteklius telkinyje bei kasybos sklypo plote.

Prieš pradėdant anksčiau naudoto ir (ar) apleisto telkinio Naudojimo plano Kasybos dalies rengimo darbus, turi būti pagal atnaujinto markšneiderinio plano duomenis patikslintas (perskaičiuotas) likusių išteklių kiekis, išanalizuotos jo neatitikimo Žemės gelmių registre nurodytam išteklių kiekiui priežastys bei pateiktas siūlymas Lietuvos geologijos tarnybai dėl Žemės gelmių registro duomenų patikslinimo.

23. Kasybos dalyje nagrinėjami naudingojo klodo slūgsojimo sąlygų ypatumai, jo išgavimo būdo ir priemonių parinkimo kriterijai, technologiniai sprendiniai bei jų pagrindimas. Kasybos dalį sudaro šie skyriai:

23.1. kasybos sąlygos. Geologinės dalies duomenų pagrindu apibūdinami ir analizuojami telkinio paviršiaus, infrastruktūros ir kiti ypatumai, galintys daryti įtaką projektiniams sprendiniams (reljefas, keliai, numatomų kasti nuogulų medžiaginė sudėtis, veikianti drenažo bei elektros tiekimo sistema ir kt.). Įvertinamos naudingojo sluoksnio slūgsojimo sąlygos planuojamų kasybos darbų požiūriu: dangos ir naudingojo sluoksnio storiai, reikalingas gavybos pakopų skaičius, asloje paliekamo apsauginio sluoksnio storis, apvandeninto naudingojo sluoksnio išgavimo būdas, telkinio išteklių naudojimo eiliškumas, durpyno maitinimo vandeniu ir nusausinimo sąlygos, galimi kasybos atliekų susidarymo šaltiniai, kiti kasybos eigą ir racionalų išteklių naudojimą sąlygojantys faktoriai;

23.2. išgaunamieji telkinio išteklių. Apskaičiuojami naudingosios iškasenos nuostoliai masyve (paliekami išteklių šlaituose, bermose, asloje, neparankiuose gavybai plotuose, apsauginėse juostose ir kt.) bei atskirti nuo masyvo naudingosios iškasenos nuostoliai (išteklių, nukasami su dangos ar bergždo sluoksniais. Pagrindžiami naudingosios iškasenos nuostolių išskyrimo atskirose planuojamo telkinio dalyse motyvai, paaiškinama skaičiavimo metodika, pateikiami tipiniai skaičiavimo modeliai bei skaičiavimo formulės. Apskaičiuojamas išgaunamųjų išteklių kiekis tūrio arba masės matais bei procentais nuo aprobuoto suteiktame kasybos sklype jų kiekio. Teikiamas pasiūlymas dėl išteklių identifikavimo kodo nustatymo (pakeitimo);

23.3. karjero našumas ir darbo režimas. Pagal techninės užduoties sąlygas apskaičiuojamas vidutinis pamainos našumas gavybos ir nuodangos darbuose bei bendra karjero veiklos trukmė. Analizuojamas galimas vidutinio pamainos našumo kitimas per metus arba per visą karjero veiklos laikotarpį. Durpynuose apskaičiuojama metinė durpių sąranka, galimas išgauti metinis žaliavos kiekis, sezoninis nufrezuojamo sluoksnio storis;

23.4. karjero mechanizmai. Apibūdinami karjero kasybos ir transporto mechanizmų parinkimo kriterijai, nurodomos šių mechanizmų markės, pagrindiniai techniniai parametrai bei jų eksploatacinės savybės. Apskaičiuojamas naudojamų karjere mechanizmų eksploatacinis paminos našumas gavybos, nuodangos ir rekultivacijos darbuose. Analizuojamas kasybos ir transporto mechanizmų užimtumas arba poreikis pagal kasybos darbų sistemoje aprašytas technologines operacijas, įskaitant žaliavos bei dangos transportavimui reikalingų priemonių skaičių. Mechanizmų našumo apskaičiavimas pateikiamas nurodant skaičiavimo metodiką, panaudotas formules, jas sudarančių simbolių paaiškinimus bei šių formulių publikavimo šaltinius;

23.5. kapitaliniai karjero įrengimo darbai. Aprašoma planuojamų veiksmų ir darbų, kuriuos būtina atlikti pradinėje telkinio įsisavinimo stadijoje, siekiant užtikrinti racionalias bei saugias žaliavos gavybos sąlygas per visą telkinio išteklių naudojimo laikotarpį, visuma. Pagrindinius kapitalinius karjero įrengimo darbus sudaro: žaliavos transportavimo kelio statyba, karjero elektrifikavimas, karjero atidengimas (medžių, krūmų, augalinio sluoksnio, dangos nuogulų pašalinimas), laikinų dirvožemio ir grunto sąvartų bei kasybos atliekų įrenginių vietos parinkimas ir jų formavimas, įvažiavimo ir prarėžos tranšėjų vietų parinkimas bei jų iškasimas, vandens surinkimo baseino (zumpfo), vandens nuskaidrinimo baseino ar kitokios sausavimo sistemos įrengimas, laikinų karjero kelių, pralaidų įrengimas, pelkės sausavimo tinklo statyba arba rekonstrukcija ir kitokio pobūdžio darbai, kurių neatlikus nebus galima eksploatuoti naudingosios iškasenos pagal pasirinktą darbų sistemos technologinę schemą. Durpynuose numatomi priešgaisrinių juostų pločiai, kelmų sandėliavimo vietos ir jų priešgaisrinės apsaugos juostos, parenkamos vietos priešgaisriniam vandens baseinams iškasti. Plane apskaičiuojamos kapitalinių darbų apimtys, jų atlikimo trukmė, naudojami mechanizmai, reikalingas medžiagų asortimentas ir kiekis.

Naudojimo plane turi būti pateikiama informacija, kokie kapitaliniai darbai bus atliekami pagal atskirus projektus (kelių, elektros linijų, melioracijos sistemų pertvarkymo, drenažo griovių statyba ir kt.).

Rengiant naudojamą ar apleistą telkinio su išlikusia buvusių kasybos darbų sistemos elementų infrastruktūra Naudojimo planą, Plano rengėjo nuožūra gali būti rengiamas kapitalinių karjero įrengimo darbų skyrius, arba duomenys apie anksčiau atliktus kapitalinius telkinio įsisavinimo darbus pateikiami kituose Naudojimo plano skyriuose;

23.6. kasybos darbų sistema. Skyriuje išsamiai apibūdinami Projekto rengėjo parinkti kasybos darbų sistemos elementai, geriausiai atitinkantys planuojamos išgauti žaliavos rūšį bei pasirinktą gavybos būdą. Atvirais kasiniais eksploatuojamų naudingųjų iškasenų karjeruose pagrindiniai kasybos darbų sistemos elementai yra šie: dangos ir gavybos pakopų skaičius, jų aukščiai, pakopų šlaitų darbo ir stabilūs kampai, apsauginių bermų tarp atskirų kasybos pakopų parametrai, kasvietės tipas, kasybos mechanizmo užveigos plotis bei darbo aikštelės plotis, darbų baro ilgio ir vietos kaita laike bei erdvėje, žaliavos išgabenimo iš kasvietės ir jos perdirbimo bei produkcijos sandėliavimo karjere (jeigu tai numatoma) būdas ir priemonės. Pagrindinių kasybos darbų sistemos elementų reikšmės nustatomos vadovaujantis technologinio projektavimo normatyvais, kasybos mechanizmų techniniais parametrais bei planuojamu metiniu karjero našumu. Kasybos sistemos elementų optimalių projektinių reikšmių parinkimas, įvertinant geriausius prieinamus gamybos būdus, privalo užtikrinti saugias darbo sąlygas karjere, maksimaliai išnaudoti kasybos mašinų ir mechanizmų technines eksploatacines savybes, minimaliai neigiamai veikti aplinką;

23.7. kalendorinis kasybos darbų planas. Remiantis techninėje užduotyje nurodytu planuojamu karjero našumu (durpynuose pagal galimą metinį sąrankos dydį), planuojamas karjero nuodangos ir gavybos darbų vykdymo eiliškumas kasybos sklype. Pirmiesiems penkeriems nuodangos ir gavybos darbų metams atliekami metinės gavybos apimtys apskaičiavimai, kitiems 15 metų – penkmečio apimtys apskaičiavimai, likęs išteklių naudojimo laikotarpis į atskirus etapus neskirstomas. Skaičiavimų rezultatai pateikiami lentelėse, papildomai nurodant planuojamo laikotarpio nuodangos ir gavybos darbų baro ilgį bei numatomą jo pasislinkimo per planuojamą laikotarpį atstumą.

Durpyno Naudojimo plane analizuojamas gavybos laukų plotų išsidėstymo pokytis laike, įvertinant klotų tipų ir durpių rūšių išplitimo laukų pokyčius;

23.8. kasybos atliekų tvarkymo planas. Jeigu rengiant Naudojimo planą numatoma, jog vykdant kasybos darbus susidarys kasybos pramonės ir kitos atliekos, privaloma rengti kasybos atliekų tvarkymo planą. Kasybos atliekų tvarkymo planas rengiamas siekiant užkirsti kelią arba iki minimumo sumažinti kasybos pramonės ir kitų atliekų kiekį ir jų žalingumą jas kaupiant ir sandėliuojant bei siekiant jas utilizuoti, panaudojant jas pakartotiniam perdirbimui arba karjero rekultivacijai, jeigu tai yra leistina aplinkosauginiu požiūriu. Skyriuje analizuojami kasybos pramonės ir kitų atliekų susidarymo šaltiniai, atliekų kiekis bei sudėtis, kasybos pramonės ir kitų atliekų tvarkymo būdai ir priemonės;

23.9. karjero vidaus keliai. Aprašomi techniniai reikalavimai planuojamo karjero pastoviems (kurie bus naudojami ilgiau kaip 3 metus) ir laikiniams vidaus keliams (plotis, nuolydžiai, posūkio spinduliai, kelkraščiai, apsauginiai pylimėliai, pakelės drenažo grioviai, dangų konstrukcija), pritaikant juos konkrečioms projektavimo sąlygoms (kelio pagrindo grunto tipas, planuojamas eismo intensyvumas, naudojamų transporto priemonių markės ir kt.). Numatomos vidaus kelių tiesimo, priežiūros ir remonto priemonės, šių darbų periodiškumas ir darbo bei medžiagų sąnaudos;

23.10. karjero nusausinimas. Šis skyrius rengiamas, jeigu naudingųjų iškasenų gavyba karjere bus tiesiogiai susijusi su požeminių vandenių horizontų statinio arba pjezometrinio lygio pažeminimu. Planuojama siurblių, vandens surinkimo zumpfų, atvirų vandens nuvedimo į zumpfus griovių, sėsdintuvų, skirtų savaiminiam vandens apsivalymui nuo kietų nešmenų, išdėstymo schema pradiniame telkinio įsisavinimo etape bei galimi šios schemos pokyčiai per visą karjero egzistavimo laikotarpį.

Atsižvelgiant į apskaičiuotą vandens pritekėjimo į kasvietę kiekį, parenkami vandens išpumpavimo siurbliai, analizuojamas jų apkrovimas įprastomis ir ekstremaliomis darbo sąlygomis, numatomas rezervinių siurblių įrengimas, saugant karjerą nuo užtvindymo. Planuojant nusausinti kasvietę savitaka, pateikiami sausinimo griovių skersiniai ir išilginiai profiliai bei drenuojamo vandens priimtuvų charakteristikos;

23.11. karjero paruošimas žiemai. Jeigu karjeras veiks visus metus, numatomos priemonės, medžiagos ir technologijos, skirtos apsaugoti naudingąjį sluoksnį nuo išalimo, taip pat sudaryti saugias darbo žiemos metu sąlygas. Sezoninių gavybos darbų atveju turi būti numatytos priemonės, kurios, laikinai nutraukus gamybą, užtikrintų kasybos šlaitų stabilumą, naudingojo sluoksnio apsaugą nuo neteisėto naudojimo bei nuo kokybės rodiklių ir kasybos sąlygų pablogėjimo;

23.12. kasybos darbų sauga. Pateikiami bendrieji darbų saugos reikalavimai kasybos įmonėms bei specifiniai reikalavimai, atsižvelgiant į planuojamų darbų ir karjere naudojamų mechanizmų pobūdį. Skyriuje turi būti pateikti didžiausi leistini planuojamo karjero kasviečių, kasybos šlaitų, laikinųjų sąvartų, kasybos atliekų įrenginių parametrai, kurie užtikrina konkrečių karjero kasybos ir transporto mechanizmų bei juos aptarnaujančių darbuotojų saugaus darbo sąlygas.

Durpių telkinių Naudojimo planuose numatomos priemonės, kaip išvengti savaiminio durpių užsidegimo šūsnyse, bei kitos priešgaisrinės saugos priemonės.

Punkto pakeitimai:

Nr. [DI-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

24. Rekultivacijos dalyje pateikiama išsami kasybos darbais paveikto ploto charakteristika bei nagrinėjami kasybos metu pažeistų žemių rekultivacijos būdai ir priemonės:

24.1. Rekultivuojamo ploto charakteristika. Pateikiama esama ir planuojama viso kasybos darbais numatyto pažeisti telkinio kasybos ir teritorijos paviršiaus charakteristika (gavybos, dangos, žaliavos perdirbimo ir kt. darbų zonos, laikinosios sąvartos, kasybos atliekų įrenginiai, privažiavimo keliai, sausinimo sistemos). Analizuojami išeksploatuoto ploto ir baigtinių karjero šlaitų parametrai, dugno reljefas, dugną ir šlaitus sudarančių gruntų pobūdis, projektinis likusio naudingojo sluoksnio kiekis.

Įvertinama durpyno drenažo sistema, apleisti ir jau atsistatančios pelkinės augalijos užimti plotai, ežero atabradai, augmenija, išlikusios nerštavietės ir kiti besiformuojančios biologinės įvairovės elementai.

Pagrindžiamas racionaliausias pažeisto ploto rekultivacijos būdas. Nurodomi rekultivuojamo ploto žemės naudojimo paskirtis (paskirtys) ir žemės sklypo (sklypų) naudojimo būdas (būdai) prieš kasybos darbus ir užbaigus rekultivavimą;

24.2. Rekultivacijos darbų atlikimo tvarka. Nurodoma, jog prieš pradėdant rekultivacijos darbus turi būti sudarytas iškasto ploto markšeiderinį planas, kuris vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. rugpjūčio 14 d. nutarimo Nr. 1116 „Dėl pažeistos žemės rekultivavimo ir derlingojo dirvožemio išsaugojimo“ 7 punktu suderinamas su Lietuvos geologijos tarnyba.

Apibūdinami veiksmai, kuriuos privaloma atlikti, atlikus biologinės rekultivacijos darbus (pasodinus miško želdinius, įrengus žemdirbystės laukus ar suformavus vandens baseiną);

24.3. Rekultivacijos darbų technologija. Atskirai aprašomi techninio ir biologinio rekultivacijos darbų etapai: šlaitų lėkštinimas, karjero dugno užpylimas ir jo lyginimas, baseino krantų formavimas, žaliavos išvežimo kelio trasos panaudojimas, kasybos atliekų įrenginių likvidavimas arba jų rekultivacija supylimo vietoje, augalinio sluoksnio paskleidimas, ploto drenažo sistemos atstatymas ir kt. Pateikiami rekultivuojamų šlaitų ir kitų karjero bei aplink jį rekultivuojamų plotų parametrai, numatomo panaudoti mineralinio grunto ir dirvožemio kiekis bei darbų apimtis. Aprašomi rekultivacijos darbų atlikimo būdai ir priemonės, pagrindžiamas papildomai reikalingų medžiagų asortimentas, apskaičiuojamas jų poreikis. Aprašoma visų atliktų skaičiavimų metodika, nurodant taikytas formules, simbolius, dimensijas ir kt. Apibūdinami rekultivacijos darbuose naudojami mechanizmai, pateikiamas jų darbo laiko sąnaudų skaičiavimas.

Durpyno Naudojimo plane įvertinamas drenažinis nuotėkis ir jo sezoninė kaita, patvankos vietų parinkimas, drenažinio nuotėkio ir baseino lygio reguliavimo sistemų pagrindimas. Išskiriami apželdinimo ar medžių sodinimo plotai, pasiūloma žolynų ir medžių sodinukų sudėtis.

Planuojant karjero šlaitų lėkštinimą, kasybos atliekų įrenginių rekultivaciją, rekultivuojamos teritorijos drenažo sistemos įrengimą ir kitus sudėtingesnius darbus, turi būti sudaromos ir pateikiamos plano grafiniuose prieduose šių darbų atlikimo technologinės schemas.

Jeigu numatomi biologinės rekultivacijos darbai, nurodomi augalinio sluoksnio panaudojimo sprendiniai;

24.4. Rekultivacijos darbų terminai. Išskiriami darbų atlikimo etapai arba vadovaujantis kalendoriniu gavybos darbų planu sudaromas kalendorinis karjero rekultivacijos grafikas. Analizuojamas rekultivacijos darbų pasiskirstymo tolygumas per visą karjero egzistavimo laikotarpį. Pateikiamos darbų apimčių pagal atskiras pagrindinių darbų rūšis bei pagal jų atlikimo etapus apskaičiavimo lentelės.

25. Aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos dalis. Išsamiai apibūdinami karjero aplinkos ir gretimybėse esančių ir suplanuotų gyvenamosios ir visuomeninės paskirties teritorijų būklę veikiančios dėl planuojamos veiklos atsirandantys faktoriai (triukšmas, dulketumas, oro tarša vidaus degimo variklių išmetamomis dujomis ir pan.) ir numatomos pagrįstos jų neigiamą įtaką mažinančios priemonės. Numatomi būdai ir priemonės, maksimaliai užtikrinantys žemės gelmių, atmosferos ir hidrosferos apsaugą planuojamų kasybos darbų plote, išanalizuojamas liekaninis kasybos proceso poveikis aplinkai. Įvertinama, kaip priimant technologinius kasybos proceso sprendinius buvo atsižvelgta į išteklių naudojimo sutartyje ir techninėje užduotyje numatytus aplinkosauginius ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

26. Ekonominės analizės dalis. Šioje Naudojimo plano dalyje atliekamas telkinio išteklių naudojimo galimybių tyrimas bei pagrindžiamas jų priskyrimas atitinkamai ekonominės vertės kategorijai, nurodytai kietųjų naudingųjų iškasenų išteklių klasifikacijoje. Vadovaujantis kasybos ir rekultivacijos dalių duomenimis, yra pateikiamas metinių grunto kasimo ir perkėlimo darbų kiekio, jų atlikimui reikalingo darbo laiko ir sunaudojamų pagrindinių eksploatacinių medžiagų kiekio apskaičiavimas. Skaičiavimuose turi būti atskirai išskiriama darbų apimties, darbo laiko ir medžiagų sąnaudų dalis, tenkanti karjero rekultivacijai.

Jeigu numatyta techninėje užduotyje, sudaromos karjero įrengimo kapitalinių darbų, jo atidengimo, naudingosios iškasenos gavybos bei karjero rekultivacijos darbų sąmatos.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymu, nurodomas valstybinio mokesčio už karjere išgaunamus gamtos išteklius tarifas ir apskaičiuojama metinė mokesčio už išgaunamus išteklius suma (taikant plano rengimo metu galiojantį tarifą).

27. Teisės aktų nustatyta tvarka Planavimo organizatoriaus arba Plano rengėjo patvirtintos procedūrų dokumentų ir aiškinamojo rašto priedų kopijos pateikiamos Naudojimo plane po aiškinamojo rašto. Čia pateikiama:

27.1. planavimo darbų programa;

27.2. techninė projektavimo užduotis;

27.3. planavimo sąlygos;

27.4. visuomenės dalyvavimo ataskaita;

27.5. Lietuvos geologijos tarnybos direktoriaus įsakymas dėl išteklių aprobavimo;

27.6. leidimas naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes, telkinio išteklių naudojimo sutartis ir skirto kasybos sklypo planas;

27.7. žemės sklypo įregistravimo Nekilnojamojo turto registre išrašas;

27.8. motyvuotas sprendimas dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių skirtame kasybos sklype;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-194](#), 2016-03-15, paskelbta TAR 2016-03-15, i. k. 2016-04901

27.9. melioracijos sistemų, elektros tiekimo linijų, privažiavimo kelių ir kitų lydinčiųjų projektinių dokumentų, jei jie jau parengti iki Naudojimo plano teikimo derinimui, kopijos;

27.10. kasybos darbuose numatytų panaudoti mašinų ir mechanizmų techniniai pasai ar kitokie oficialūs aprašai su nurodytomis pagrindinėmis techninėmis charakteristikomis.

28. Parengiami šie brėžiniai:

28.1. telkinio markšeiderinis planas, sudarytas vadovaujantis Markšeiderinių darbų atlikimo kietųjų naudingųjų iškasenų telkiniuose laikinųjų taisyklių, patvirtintų Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2003 m. sausio 10 d. įsakymu Nr. 1-01 „Dėl Markšeiderinių darbų atlikimo kietųjų naudingųjų iškasenų telkiniuose laikinųjų taisyklių patvirtinimo“, nuostatomis;

28.2. geologiniai-litologiniai pjūviai, sudaryti vadovaujantis Valstybinės naudingųjų iškasenų išteklių aprobavimo komisijos patvirtintomis Kietųjų naudingųjų iškasenų telkinių tyrimo ir išteklių klasifikavimo rekomendacijomis, kurios paskelbtos Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos interneto svetainėje;

28.3. pagrindinis brėžinys (mastelis M 1:500 – M 1:10 000), sudarytas naudojant naujausią kartografinę medžiagą, ortofotografinius žemėlapius kartu su georeferencinio pagrindo informacija arba topografinius planus, taip pat žemės reformos žemėtvarkos projektus. Pagrindiniame brėžinyje nurodomas vietovės adresas (savivaldybė, seniūnija, gyvenamoji vietovė, žemės sklypo numeris ir kt.) ir planuojamos teritorijos bendras plotas. Brėžinyje sutartiniais ženklais pažymimos formuojamų ir (ar) pertvarkomų žemės sklypų ribos ir jų linijų ilgiai, atskirais numeriais arba simboliais nurodomi žemės sklypų projektiniai numeriai, valstybinės ir vietinės reikšmės keliai, žemės plotai, kuriuose teisės aktų nustatyta tvarka siūloma nustatyti žemės servitutus, hidrografiniai objektai, statiniai ir įrenginiai, specialiosios žemės naudojimo sąlygos ir apribojimai;

28.3.1. rengiant pagrindinį brėžinį, turi būti vadovujamasi Žemės gelmių registro, Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro ir Nekilnojamojo turto registro duomenimis, o planuojant kasybos darbus Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų ar kultūros paveldo objektų apsaugos zonose – atitinkamai ir Saugomų teritorijų valstybės kadastro ir Kultūros vertybių registro duomenimis;

28.3.2. žemės sklypų ribos pagrindiniame brėžinyje nustatomos vadovaujantis šiais kriterijais:

28.3.2.1. planuojamos teritorijos ribos nustatomos vadovaujantis Žemės įstatymo nuostatomis, atsižvelgiant į poveikio aplinkai vertinimo metu priimtus sprendinius;

28.3.2.2. siekiant užtikrinti galimybę išgauti kasybos sklype slūgsančią naudingąją iškaseną su mažiausiais naudingosios iškasenos nuostoliais, turi būti maksimaliai išnaudojama kasybos sklypo aplinkinėje zonoje esanti laisva žemė telkinio šlaitų ir sąvartų formavimui;

28.4. naudingojo sluoksnio kraigo, pado, storių, dangos sluoksnio storių, požeminio vandens lygio ir kiti planai, kuriuose izolinijomis, išvedamomis tarp plane išdėstytų šių parametru nustatymo taškų (gręžinių, šurfų, nuovalų ir pan.), iliustruojamos naudingojo sluoksnio slūgsojimo ir jo kasybos sąlygos;

28.5. išteklių apskaičiavimo planas, sudarytas vadovaujantis Kietųjų naudingųjų iškasenų telkinių tyrimo ir išteklių klasifikavimo rekomendacijomis Taisyklių 22.4 papunkčio antroje pastraipoje nurodytu atveju;

28.6. naudingosios iškasenos nuostolių apskaičiavimo planas. Išskiriami telkinio plotai, kuriuose naudingosios iškasenos gavyba neplanuojama, nes negali būti vykdoma dėl gamtinių, techninių, ekonominių ar kitokių priežasčių. Brėžinys papildomas planuojamo karjero išorinių šlaitų, kuriuose skaičiuojami naudingosios iškasenos nuostoliai, pjūviais, nurodant šių šlaitų parametrus, kai naudingosios iškasenos nuostoliai skaičiuojami pagal geometrinius šlaitų parametrus. Kai naudingosios iškasenos nuostoliai skaičiuojami erdvinio 3D modeliavimo metodais, tokie pjūviai neteikiami;

28.7. karjero įrengimo kapitalinių darbų planas – tai paruošiamųjų karjero įrengimo darbų, užtikrinančių saugų ir racionalų telkinio išteklių naudojimą, visuma: bendras planuojamų darbų ir įrenginių išdėstymo planas, planuojamų privažiavimo kelių, drenažo sistemos įrenginių, įvažiavimo bei prarėžos tranšėjų, laikinųjų sąvartų, kitų planuojamų statinių bei kasinių išilginiai ir skersiniai profiliai, nurodant jų projektinius parametrus bei pagrindinių darbų apimtį ir medžiagų kieki;

28.8. kasybos darbų sistemos planas – atitinkamo aiškinamojo rašto skyriaus sprendinių pavaizdavimas plane ir pjūvyje, schematiškai pateikiant planuojamą kasviečių, privažiavimo kelių, laikinųjų sąvartų, kasybos atliekų įrenginių išdėstymą, pagrindinius kasviečių parametrus, jų išsidėstymą viena kitos ir karjero išorinių kontūrų atžvilgiu, pagrindinių kasybos ir transporto mechanizmų išsidėstymą kasvietėse. Vadovaujantis šiame brėžinyje pateiktais techniniais sprendiniais, sudaromi numatomų panaudoti kasviečių pasai, kuriuose nurodyti parametrai privalo atitikti kasybos mechanizmų technines charakteristikas ir darbų saugos reikalavimus;

28.9. nuodangos darbų kalendorinis planas. Pateikiami nuimamo dirvožemio (organinės, jei dangoje yra durpių sluoksniai) bei mineralinės dangos pakopų storiai, atitinkamo laikotarpio darbų plotas ir nuimamas dangos kiekis, darbų vykdymo kryptis, dirvožemio ir kitos dangos transportavimo keliai, laikinų sąvartų supylimo vietos, jų parametrai bei formavimo kalendorinis planas ir kt.;

28.10. gavybos darbų kalendorinis planas. Nurodomas projektinis kasybos pakopos aukštis, planuojamas išorinis gavybos ploto kontūras, atitinkamo laikotarpio kasybos darbų plotas ir išgaunamo naudingojo sluoksnio tūris, darbų baro pasislinkimo kryptys, naudingojo sluoksnio transportavimo keliai ir kt. Tuo atveju, kai naudingojo sluoksnio gavybą planuojama vykdyti keliomis pakopomis, sudaromas atskirai kiekvienos gavybos pakopos darbų kalendorinis planas.

Nuodangos ir gavybos darbų kalendoriniuose planuose pateikiamos išskirtų laikotarpių plotų ir darbų kiekio apskaičiavimo lentelės;

28.11. iškasto karjero planas. Pateikiama planuojama karjero arba jo dalies (išskyrus durpynus) būklė, išekspluatavus visus išteklius;

28.12. karjero rekultivacijos darbų kalendorinis planas. Pateikiami karjero rekultivacijos etapai, rekultivuojamų plotų kalendorinis pasiskirstymas, iškastos ertmės (karjero šlaitų ir dugno) rekultivacijos darbų sprendiniai, vyraujančios grunto, sukaupto laikinose sąvartose bei iškastoje ertmėje arba slūgsančio natūralioje būklėje karjero šlaituose ir dugne, perkėlimo kryptys bei jo perkėlimo eiliškumas ir būdai. Plane prie grėžinių pateikiamas projektinis likusio naudingojo sluoksnio storis, rekultivacijos metu supulto (nukasto) sluoksnio storis bei išeksplatuoto ir rekultivuoto paviršiaus altitudės.

Planas papildomas karjero šlaitų lėkštinimo, drenažo įrenginių atstatymo arba naujų įrenginių (griovių, pralaidų, greitviečių ir kt.) statybos, esant reikalui, – kasybos atliekų įrenginių ir atskirų karjero dugno elementų formavimo brėžiniais, schemomis, profiliais.

Esant specifinėms karjero rekultivacijos sąlygoms (didelė žemės darbų apimtis, sudėtingas rekultivuojamo ploto reljefas ir pan.), rekultivacijos darbų planas gali būti papildytas grunto kasimo ir perkėlimo darbų kartogramomis, šių darbų apimties apskaičiavimo vertikaliais pjūviais ir kt.;

28.13. rekultivuoto ploto geologiniai pjūviai sudaromi siekiant pavaizduoti reljefą ir geologinę sandarą, užbaigus karjero rekultivacijos darbus. Pjūvių linijų išdėstymas plane turėtų atitikti telkinio geologinę dalį iliustruojančių geologinių-litologinių pjūvių linijų išdėstymą. Siekiant

išryškinti plano sprendinių pagrįstumą, gali būti išvedami papildomi pjūviai per charakteringus rekultivuojamo ploto taškus;

28.14. rekultivuooto telkinio planas. Pateikiamas projektinis rekultivuooto ploto vaizdas kasybos ir žemės sklypų ribose. Rekultivuooto ploto paviršiaus reljefas vaizduojamas izolinijomis, geologinė informacija (išteklių apskaičiavimo kontūrai, gręžinių vietos, geologinė informacija prie gręžinių, geologinių pjūvių linijos ir kt.) nepateikiama.

28.15. projektinis 1:10 000 – 1:50 000 mastelio rekultivuooto ploto planas, iliustruojantis rekultivuooto ploto santykį su aplinkinių žemių masyvais bei karjero aplinkinės zonos inžineriniais ir gamtiniais objektais – keliais, vandens telkiniais, melioracijos įrenginiais ir kt. Nustatoma pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir naudojimo būdas (būdai).

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

29. Plano rengėjo nuožiūra gali būti sudaromi ir kiti brėžiniai, nenurodyti Taisyklių 28.1 - 28.15 punktuose.

VI. SKYRIUS

NAUDOJIMO PLANO RENGIMO PROCESO BAIGIAMASIS ETAPAS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

30. Naudojimo plano rengimo baigiamąjį etapą sudaro šios stadijos:

30.1. Naudojimo plano viešinimas supaprastinta tvarka;

30.2. Naudojimo plano derinimas;

30.3. Naudojimo plano tikrinimas;

30.4. Naudojimo plano tvirtinimas ir registravimas.

31. Visuomenę su parengtu Naudojimo planu supažindina planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo, vadovaudamasis Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 18 d. nutarimu Nr. 1097 „Dėl Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatų patvirtinimo“, nuostatomis.

32. Planavimo organizatorius parengia visuomenės dalyvavimo ataskaitą.

33. Visuomenės dalyvavimo ataskaita kartu su parengtu Naudojimo planu teikiama Teritorijų planavimo komisijai. Naudojimo planai Teritorijų planavimo komisijoje derinami pagal Teritorijų planavimo įstatymo 26 straipsnyje nustatytą vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų derinimo tvarką.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

34. Prieš teikiant derinimui Naudojimo planą Teritorijų planavimo komisijai, turi būti gautas Planavimo organizatoriaus pritarimas.

35. Suderintas Naudojimo planas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymu, teikiamas tikrinti Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos, kuri ne vėliau kaip per 15 darbo dienų pateikia planavimo organizatoriui Naudojimo plano patikrinimo aktą. Jeigu patikrinimo aktas per nustatytą terminą nepateikiamas ir nenurodomos nepritarimo parengtam Naudojimo planui priežastys, laikoma, kad Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos patikrino ir pritarė parengtam Naudojimo planui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

36. Patikrintas Naudojimo planas pateikiamas tvirtinti Lietuvos geologijos tarnybai, kuri per 20 darbo dienų išnagrinėja Naudojimo planą ir priima sprendimą dėl tvirtinimo arba raštu nurodo trūkumus, kuriuos Plano rengėjas privalo pašalinti. Naudojimo plano tvirtinimo žyma dedama ant Naudojimo plano titulinio lapo ir pagrindinio brėžinio. Lietuvos geologijos tarnyba pagal

kompetenciją įvertina Naudojimo plano atitiktį Žemės gelmių įstatymo, Taisyklių ir kitų teisės aktų reikalavimams.

37. Tvirtinimui pateikiami ne mažiau kaip trys parengti Naudojimo plano egzemplioriai ir jo elektroninė versija skaitmeninėje laikmenoje.

38. Patvirtintas Naudojimo planas registruojamas Žemės gelmių registro išteklių dalyje. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registre registruojami Naudojimo plano duomenys, nurodyti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registro nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. birželio 19 d. nutarimu Nr. 721 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registro nuostatų ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo duomenų banko nuostatų patvirtinimo“. Vienas patvirtinto Naudojimo plano egzempliorius saugomas Lietuvos geologijos tarnyboje, antrasis egzempliorius perduodamas Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamentui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

VII SKYRIUS NAUDOJIMO PLANO KOREGAVIMAS IR KEITIMAS

39. Naudojimo planas turi būti koreguojamas, kai numatoma keisti:

39.1. bent vieną iš pagrindinių karjero kasybos darbų sistemos elementų (karjero atidengimo būdas, kasviečių, pakopų, karjero vidaus kelių, kasybos atliekų įrenginių, laikinųjų sąvartų ir kt. parametrai ir (ar) išdėstymas bei šių kasybos darbų sistemos elementų tarpusavio sąryšis);

39.2. numatytų karjero rekultivacijos darbų pobūdį ar sąlygas;

39.3. nemetalinių naudingųjų iškasenų ir vertingųjų mineralų gavybos apimtį (faktinė kasvietės padėtis daugiau kaip 10 metų atsilieka nuo nurodytos Naudojimo plano gavybos darbų kalendoriniame plane), gavybos darbų eiliškumą kasybos sklypo plote.

Po 20 metų nuo Naudojimo plano sudarymo jis turi būti koreguojamas, papildant iš naujo sudarytais kalendoriniais nuodangos ir gavybos darbų planais.

40. Naudojimo plano koregavimo priežastis gali būti ir pasikeitusios Naudojimo plano sprendinius įtakojusių teisės aktų nuostatos arba telkinio išteklių naudojimo sutarties sąlygos.

41. Naudojimo plano koregavimą sudaro aiškinamasis raštas, kuriame nurodoma koregavimo priežastis bei aprašomi pakeitimai, atliekami atitinkamoje Naudojimo plano dalyje. Pakeitimai iliustruojami brėžiniais, sudarytais pagal Taisyklių reikalavimus.

42. Atlikus Naudojimo plano koregavimą, Taisyklių 41 punkte nurodyti dokumentai turi būti suderinti su:

42.1. planavimo organizatoriumi (visais atvejais);

42.2. Aplinkos apsaugos agentūra, saugomos teritorijos direkcija, kai į planuojamą teritoriją patenka jos administruojamos saugomos teritorijos ir joms nustatytos apsaugos zonos, taip pat saugomos teritorijos ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijos, priskirtos Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus įsakymu, ir savivaldybės administracija Taisyklių 39.2 papunktyje nurodytu atveju.

43. Koreguotas Naudojimo planas, suderintas pagal Taisyklių 42 punkto reikalavimus, pateikiamas tvirtinti Lietuvos geologijos tarnybai.

44. Naudojimo planas turi būti keičiamas, kai numatoma keisti žemės sklypo plotą ir (ar) ribas, ir (arba) kasybos sklypo plotą, ir (ar) ribas (kai plotas padidėja daugiau kaip 0,5 ha). Šiuo atveju turi būti atliktos visos Taisyklių IV, V ir VI skyriuose numatytos procedūros.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

VIII. SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

45. Plano rengėjas turi teisę Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka apskųsti Naudojimo planą nagrinėjusių įstaigų, institucijų ir pareigūnų sprendimus.
  46. Asmenys, pažeidę Taisykles, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.
-

(naudojimo plano organizatorius)

.....rajono (-ų).....telkinio.....išteklių.....
naudojimo plano rengimo

PLANAVIMO DARBŲ PROGRAMA

1. Naudojimo plano rengimo pagrindas:
2. Naudojimo plano rengėjas:
3. Planuojamos teritorijos adresas, žemės sklypo (-ų) unikalus Nr.:
4. Planavimo tikslai:
5. Planavimo uždaviniai:
6. Planavimo proceso etapai:
7. Viešinimo tvarka:
8. Planavimo terminai

(pareigos)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [DI-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

.....rajono.....telkinio.....išteklių
naudojimo plano rengimo

TECHNINĖ PROJEKTAVIMO UŽDUOTIS

1. Planavimo organizatorius.....
2. Telkinio (telkinio dalies) ištekliai.....
.....
(išteklių aprobavimo (patvirtinimo) data ir vieta, Lietuvos geologijos tarnybos direktoriaus įsakymo dėl išteklių aprobavimo Nr., išteklių panaudojimo sritis, išteklių kiekis ir kategorija)
3. Kasybos sklypas.....
(plotas, leidimo naudoti telkinio išteklius Nr., data)
4. Projektinis karjero našumas.....
5. Karjero darbo režimas:
(sezoniškumas, darbo pamainų skaičius per parą)
Gavybos darbai.....
- Nuodangos darbai.....
- Rekultivacijos darbai.....
6. Pagrindiniai technologiniai procesai.....
.....
(žaliavos išgavimo būdas, transportavimo atstumas ir keliai, kasybos atliekų susidarymas ir pan.)
8. Pagrindinės kasybos ir transporto mašinos bei mechanizmai:.....
(pavadinimas, markė, turimas kiekis, numatoma panaudojimo sritis)
9. Karjero rekultivacijos sąlygos.....
10. Kitos sąlygos.....
(papildomi nurodymai, pageidavimai ir pan., kuriuos pateikia Planavimo organizatorius)
11. Plano rengėjas.....
12. Plano parengimo terminas.....

Planavimo organizatorius

(pareigos)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Plano rengėjas

(pareigos)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-194](#), 2016-03-15, paskelbta TAR 2016-03-15, i. k. 2016-04901

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. vasario 17 d. įsakymo Nr. D1-145 „Dėl Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-572](#), 2016-08-30, paskelbta TAR 2016-08-31, i. k. 2016-23002

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. vasario 17 d. įsakymo Nr. D1-145 „Dėl Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo